

[Statsministeren.]

af alle Handelstraktater, og at Overgangen til dette nye vil medføre en fuldkommen Standsning af danske Landbrugsprodukters Afsætning i England. Til Trods for at man ved alt dette, handler man altsaa paa denne højst besynderlige og letfærdige Maade over for den lovlige Institution, som eksisterer, og over for de Interesser, der baade i Byerne og paa Landet er knyttet dertil. Det ærede Medlem Hr. Prieme nøjedes i Gaar med at kræve Valutacentralen nedlagt og erstattet med fornuftig økonomisk Politik — men ikke eet Ord om, hvad han forstaaer ved fornuftig økonomisk Politik! Jeg advarer imod denne letsindige Agitation paa et Omraade, der jo er særdeles vigtigt og ogsaa farligt; og hvis man vil fortsætte, bør man i hvert Fald anvise, hvad der skal følge efter Ødelæggelsen af de økonomiske Muligheder, som nu er til Stede.

Jeg skylder endnu at besvare nogle Henvendelser angaaende Grønland. Det ærede Medlem Hr. Vanggaard har omtalt Ønsket om en Forbedring af Tjenestemænds og Arbejderes Lønforhold. Jeg kan oplyse, at der, hvad det ærede Medlem vist for øvrigt ogsaa oplyste, efter Tilskyndelse fra Grønlandsudvalget er oversendt et Forslag til Finansministeriet, hvor der imidlertid næredes Betæneligheder ved den nye og betydeligt forøgede Udgift, som denne Lønforhøjelse til nogle Tjenestemænd vilde medføre. Ikke desto mindre er Opmærksomheden stadig henvendt paa Sagen, men indtil videre har Finansministeriet været utilbøjeligt til at ændre de Synspunkter, der førte til, at man for et Par Aar siden afviste denne Sag.

Man bør imidlertid ogsaa, naar man taler om Lønforhold i Grønland, ikke helt overse, at Befolkningen i Grønland — det gælder ogsaa de danske Embedsmænd — er fritaget for adskillige Byrder, som hører til de almindelige civiliserede Samfund, og man kan derfor ikke drage direkte Sammenligninger mellem København og Kolonierne i Grønland, hverken med Hensyn til Indtægter eller til, hvad disse Indtægter rækker til.

Det ærede Medlem Hr. Vanggaard talte ogsaa om Danskundervisningen, og dette Spørgsmaal var i Forvejen taget op af det ærede Medlem Hr. Pürschel. Spørgsmaalet om udvidet Danskundervisning i Grønland har jo i en Aarrække været under indgaaende Observation. Der har fra alle interesserede, danske saavel som grønlandske, været Enighed om det ønskelige i, at dette Krav blev gennemført, men de, der har med Sagerne

at gøre, har jo stadig kunnet pege paa mange og store Vanskeligheder. Den lille Befolkning bør jo ikke saadan nogenlunde samlet, den bør spredt i mange smaa og større Bopladser, fordelt over hele den lange Kyststrækning fra Kap Farvel til Upernivik. En Gennemførelse af Undervisningen paa Dansk vil derfor under alle Omstændigheder ikke kunne ske paa een Gang og muligvis kun paa ganske enkelte Steder. Endda mener man ikke at have Sikkerhed for, at Resultatet vil blive saa godt, som man maatte ønske det. Hvis man f. Eks. betragter et Sted som Godthaab, en af de store Kolonier, hvor der dels i en længere Aarrække har været undervist i Dansk ved Seminarieret og i de senere Aar paa Højskole og Efterskole og ogsaa i Børneskolen, ligesom der til Stadighed har været bosat et relativt stort Antal Danske, saa ses det, at det danske Sprog dog ikke i nogen nævneværdig Grad kan siges at være trængt igennem selv dér.

Det viser blot, at Systemet virker langsomt, og paa samme Maade vilde det formodentlig ogsaa gaa, hvis man besluttede her i Danmark at indføre et fremmed Sprog for hele Befolkningen, ikke blot som Talesprog i Almindelighed, men ogsaa som Skolesprog og Nationalsprog. I det hele er en Undervisning i Dansk i Grønland jo beklageligvis langt fra ensbetydende med en Tilegnelse af Sproget. Der er store Forskelligheder i Forudsætninger saavel som i Muligheder for Befolkningen ved henholdsvis Kolonisteder, hvor der lever mange samlede, og hvor de har et ordnet Skolevæsen, Udsteder, hvor der lever færre under mere primitive Forhold, og — endnu værre — de saakaldte Bopladser, hvor der kun lever ganske faa, i visse Tilfælde endda kun en Del af Aaret. Men man kan, til Trods for disse Indvendinger, som altsaa kan gøres, kun være enig i, at Bestræbelserne bør fortsættes bedst muligt og med størst mulig Kraft, ikke mindst fordi den grønlandske Befolkning ogsaa selv nærer meget stærke Ønsker herom.

Hvad angaar Danskundervisningen ved Julianehaab, som ogsaa er nævnt, forholder det sig saaledes, at en Kreds af Forældre for nogle Aar siden slog sig sammen og hentede en Dansk lærerinde, der privat skulde undervise Børnene i Dansk og paa Dansk. Dette gav vel ogsaa nogle Resultater, men om nogen Beherskelse af det danske Sprog blev der desværre langt fra Tale, væsentlig dog naturligvis, fordi Børnene uden for Skolen ikke hørte andet end